

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus tunnistas põhiseaduse vastaseks struktuuritoetuste tagasiulatuva tagasinõudmist võimaldava sätte

Riigikohus tunnistas põhiseaduse vastaseks struktuuritoetuste tagasiulatuva tagasinõudmist võimaldava sätte

28. juuni 2023

Riigikohus leidis täna avaldatud otsuses, et Vabariigi Valitsuse määrus, mis võimaldab 2014 –2020 struktuuritoetustest hüvitavate kulude tagasiulatuvat tagasinõudmist, on vastuolus põhiseadusega. Kohtu hinnangul näeb määrus ette rangema regulatsiooni ka sellistele hangetele ja toetustele, mis on korraldatud või mille kohta on otsus tehtud enne määruse uue redaktsiooni kehtestamist.

Riigi Tugiteenuste Keskus heitis Tallinna linnale ette, et riigihanke „Tallinna Tondi Põhikooli rekonstrueerimine“ menetluses ei järgitud riigihangete seaduses sätestatud nõudeid. Nimelt nõudis Tallinna linn hanketeates pakkujalt, et viimane esitaks nõudmisel krediitdiasutuse või välisriigi krediitdiasutuse Eesti filiaali väljastatud dokumendi, mis kinnitaks, et hankijal on vahendid hankelepingu võimaliku rikkumisega tekkida võiva kahju hüvitamiseks.

Vaidlusalune tingimus seadis halvemasse seisundisse välisriigi pakkujad, kelle puhul on tõenäoline, et nad ei ole mõne Eesti krediitdiasutuse või välisriigi krediitdiasutuse Eesti filiaali kliendid. Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium märkis, et kehtestatud tingimusel võis olla konkurentsi piirav mõju ja selle kehtestamine on Euroopa Liidu õiguse rikkumine.

Vabariigi Valitsuse määruse uus redaktsioon [1] näeb piirava kvalifitseerimistingimuse eest ette minimaalse 10-protsendilise finantskorrektsiooni määra. Riigi Tugiteenuste Keskus tegi Tallinna linna riigihankega seotud kulude osas finantskorrektsiooni ja luges mitteabikõlblikuks kuluks 646 005 eurot 91 senti.

Riigihanke välja kuulutamise, lepingu sõlmimise ja toetuse taotluse rahuldamise otsuse ajal kehtinud vana redaktsiooni kohaselt võis aga Riigi Tugiteenuste Keskus kaaluda, sõltuvalt rikkumise raskusest, 5- või 10-protsendilist finantskorrektsiooni määra kohaldamist. Tallinna linn vaidlustas korralduse ning palus tunnistada määruse põhiseadusega vastuolus olevaks.

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium leidis, et vaidlusaluse sätte eesmärgi olulisus, mis on seotud abstraktse ohuga Euroopa Liidu õiguskorrale ja Euroopa Liidu või liikmesriigi eelarvele, ei kaalu praegusel juhul üles toetuse saaja õigust toetuse taotlemisel mõistuspäraselt eeldada, et riigihanke reeglite võimaliku rikkumisega kaasnevad riskid ei ole suuremad ja tagajärjed koormavamad, kui toetuse määramise ajal kehtivate õigusnormidega sätestatud. Ehk linn võis eeldada, et kui peaks selguma, et riigihanke raames on rikutud Euroopa Liidu riigihankereegleid, kaalutakse toetuse tagasinõuet kas 5% või 10% ulatuses.

Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium asus seisukohale, et vaidlusalune säte riivab põhiseadusest tulenevat õiguskindluse põhimõtet, mis üldjuhul ei luba anda õigusaktile ehtsat tagasiulatuvat mõju ja seega pole säte põhiseadusega kooskõlas.

Vaidlusaluse sätte kehtetuks tunnistamine viidatud osas toob kaasa selles ajavahemikus rahuldatud toetustaotlusi puudutavate finantskorrektsioonide tegemisel määruse vana redaktsiooni kohaldamise.

Otsusega saab tutvuda Riigikohtu veebilehel[2].

Sandra Sommer
Riigikohtu pressiesindaja
5333 9846 | 730 9042
sandra [dot] sommer@riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-tunnistas-pohiseaduse-vastaseks-struktuuritoetuste-tagasiulatuva>

Lingid

[1] <https://www.riigiteataja.ee/akt/102092014011>

[2] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid?asjaNr=5-23-2/13>